

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 12Svp/21/2022
Identifikačné číslo spisu: 9622200304
Dátum vydania rozhodnutia: 7. februára 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Vališ
Funkcia: predseda senátu, sudca spravodajca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:9622200304.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Vališa, LL.M. a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., JUDr. Moniky Valašikovej, PhD., JUDr. Anity Filovej a prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD., v právnej veci žalobcu: W. F., nar. XX. I. XXXX, N. XXX/XX, I. C., právne zastúpený: JUDr. Tibor Bašista, advokát, Štefánikova 8, Poprad, proti žalovanému: X. K. J., nar. XX.XX.XXXX, Q. XXX/XX, I. C., právne zastúpený: Hudzík & Partners s.r.o., Mnoheľova 830/15, Poprad, o správnej žalobe vo veci neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce Spišský Štiavnik konaných 29. októbra 2022, takto

r o z h o d o l :

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky žalobu z a m i e t a .
- II. Žalovanému sa voči žalobcovi p r i z n á v a právo na úplnú náhradu trov konania.

O d ô v o d n e n i e

Podania účastníkov konania

1. Najvyššiemu správne mu súdu Slovenskej republiky (ďalej „správny súd“) bola 9. novembra 2022 doručená správna žaloba vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb starostu obce Spišský Štiavnik, konaných 29. októbra 2022 (ďalej „napadnuté voľby“).
2. Správnu žalobou sa žalobca domáhal prieskumu napadnutých volieb z dôvodu nezákonnosti a súčasne aj z dôvodu neústavnosti, čo odôvodňoval tým, že od občanov obce Spišský Štiavnik mu boli poskytnuté informácie spočívajúce v tom, že členky volebnej komisie pani S. a pani U. ovplyvňovali priebeh napadnutých volieb a to tak, že viacerým osobám uviedli, že voľby trvajú do 22:00 hod., čím ich úmyselne zavádzali, aby nestihli prísť do volebnej miestnosti a odovzdať svoj hlas.
3. Žalobca ďalej v správnej žalobe uviedol, že v čase ku koncu obdobia, kedy boli otvorené volebné miestnosti, sa pred obecným úradom vytvorila dlhá rada, v ktorej sa nachádzalo viac ako 70 obyvateľov obce, ktorí chceli vojsť do volebnej miestnosti a odovzdať svoj hlas, čo im nebolo umožnené, keďže členovia volebnej komisie uzamkli dvere obecného úradu a neumožnili im vstup. V

tejto súvislosti navrhol, aby si správny súd vyžiadal od obce kamerový záznam. Uvedené tvrdenia majú potvrdiť viacerí obyvatelia obce, pričom žalobca uviedol konkrétne mená deviatich osôb.

4. Žalobca taktiež namietal, že podľa informácií od pozorovateľov, po tom, ako boli viacerí obyvatelia napriek tomu, že stáli pred volebnými miestnosťami ešte pred 20:00 hod., poslaní preč a po uzamknutí volebných miestností nasledovalo sčítanie hlasov, počas ktorého členky volebnej komisie pani S. a pani U. viac krát opustili volebnú miestnosť a následne sa do nej vrátili a to z nejasných dôvodov, na základe čoho sa žalobca domnieva, že došlo k ovplyvňovaniu sčítaných hlasov. K tomu uviedol mená štyroch pozorovateľov.

5. Žalobca navrhol, aby na základe vyššie uvedeného správny súd vyhlásil napadnuté voľby za neplatné a zrušil výsledok napadnutých volieb a navrhol vo veci nariadiť pojednávanie.

6. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že žalobu považuje za neurčitú, keďže žalobca kandidoval aj na starostu aj na poslanca obecného zastupiteľstva. Podľa žalovaného z textu žaloby nevyplýva dostatočná určitosť aktívnej a pasívnej volebnej legitímácie a žaloba neobsahuje náležitosti podľa § 6, § 57, § 177 a § 182 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej „SSP“). Žalobu považoval za nedôvodnú, pretože podľa jeho názoru všetky hlasovania vo voľbách do orgánov územnej samosprávy obce Spišský Štiavnik a Prešovského samosprávneho kraja prebehli v súlade so zákonom.

7. Žalovaný poukázal na to, že z oznámenia o konaní volieb do orgánov územnej samosprávy, ktoré bolo doručované všetkým voličom bolo zrejmé miesto a čas konania volieb a žalobcovu námietku ohľadom zavádzajúceho informovania obyvateľov zo strany členiek volebnej komisie považuje za vymyslené.

8. K námietke, že členky volebnej komisie viac krát opustili volebnú miestnosť, čo malo ovplyvniť sčítanie hlasov žalovaný uviedol, že túto považuje za bezpredmetnú, keďže členovia komisie nevytkli žiadne nedostatky, čo potvrdili svojimi podpismi na zápisniciach. Uviedol, že podľa jeho vedomostí bolo umožnené uskutočniť hlasovanie všetkým osobám, ktoré sa ku okamihu 20:00 hod. nachádzali pred volebnými miestnosťami a preto túto námietku žalobcu považuje za účelovú. Navrhol vykonať výsluch svedkov - zapisovateľiek volebných komisií pani U. a pani S..

9. Žalovaný správnu žalobu navrhol zamietnuť a priznať mu voči žalobcovi úplnú náhradu trov konania.

10. Správny súd po oboznámení sa so správnou žalobou konštatuje, že identifikoval nasledovné žalobné body:

a. voličom malo byť členkami volebnej komisie pani S. a pani U. oznámené, že napadnuté voľby trvajú do 22:00 hod., aby voliči voliť nestihli,

b. v čase ku koncu obdobia, kedy boli otvorené volebné miestnosti, sa pred obecným úradom vytvorila dlhá rada, v ktorej sa nachádzalo viac ako 70 obyvateľov obce, ktorí chceli vojsť do volebnej miestnosti a odovzdať svoj hlas, čo im nebolo umožnené, a

c. členky volebnej komisie pani S. a pani U. mali viac krát opustiť volebnú miestnosť a následne sa do nej vrátiť a to z nejasných dôvodov, na základe čoho sa žalobca domnieva, že došlo k ovplyvňovaniu sčítaných hlasov.

Splnenie procesných podmienok

11. Správna žaloba vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy musí byť podaná v lehote 10 dní od vyhlásenia výsledku volieb (§ 312e SSP v znení uplatniteľnom v čase vykonania volieb do orgánov samosprávy obcí 29. októbra 2022). Žalobu môže podať okrem iných aj

kandidát na funkciu v orgáne územnej samosprávy, ktorý nebol zvolený, ak získal aspoň 10% platných hlasov (§ 312c písm. a) SSP). Žalovaným je okrem iných i starosta obce zvolený v napadnutých voľbách (§ 312d písm. b) SSP).

12. Správna žaloba bola žalobcom podaná dňa 9. novembra 2022 prostredníctvom Ústredného portálu verejnej správy, čím je zachovaná lehota na jej podanie, ktorá by uplynula najneskôr 9. novembra 2022.

13. Správny súd sa oboznámil s výsledkami napadnutých volieb z originálu zápisnice miestnej volebnej komisie a z webového sídla Štatistického úradu Slovenskej republiky a zistil, že žalobca ako kandidát na starostu obce Spišský Štiavnik v predmetných voľbách získal 484 hlasov, čo tvorilo 39,6%-ný podiel platných hlasov z celkového počtu zúčastnených voličov, a že žalovaný je zvoleným starostom obce Spišský Štiavnik. Žalobca tak spĺňa podmienku aktívnej procesnej legitimácie a žalovaný podmienku pasívnej procesnej legitimácie.

14. Správny súd preto konštatuje, že správna žaloba bola podaná oprávnenou osobou (§ 312c písm. a) SSP) a včas (§ 312e SSP). Podaná žaloba spĺňa všetky požadované náležitosti (§ 312f SSP).

15. Správny súd v danej veci vzhľadom na správny súdom realizované dokazovanie nepovažoval za potrebné nariadenie pojednávania (§ 312h SSP).

Skutočnosti zistené správnym súdom a dokazovanie vykonané správnym súdom

16. Správny súd si v rámci dokazovania vyžiadal volebnú dokumentáciu napadnutých volieb od obce Spišský Štiavnik. Správny súd účastníkov konania informoval, že senátom správneho súdu povereným členom senátu (§ 312h ods. 6 SSP) dôjde k oboznámeniu sa s nezapečatenými časťami správneho súdu doručenej volebnej dokumentácie napadnutých volieb, o čom bol spísaný úradný záznam zo 16. januára 2023. Účastníci sa oboznámenia s nezapečatenými časťami správneho súdu doručenej volebnej dokumentácie napadnutých volieb nezúčastnili.

17. Zo zápisnice okrskovej volebnej komisie o priebehu a výsledku hlasovania vo volebnom okrsku č. 1 obce Spišský Štiavnik správny súd zistil, že vo volebnom okrsku sa hlasovania zúčastnilo 614 voličov, 613 voličov odovzdalo obálku, počet platných hlasov odovzdaných pre voľby starostu obce predstavoval 603, žalobca získal 7 platných hlasov a žalovaný 499 platných hlasov. Čas začiatku hlasovania bol 07:00 hod. a čas skončenia hlasovania bol 20:00 hod. Zápisnicu podpísali všetci jedenásti členovia okrskovej volebnej komisie bez výhrad. Prítomní boli traja pozorovatelia.

18. Zo zápisnice okrskovej volebnej komisie o priebehu a výsledku hlasovania vo volebnom okrsku č. 2 obce Spišský Štiavnik správny súd zistil, že vo volebnom okrsku sa hlasovania zúčastnilo 661 voličov, 654 voličov odovzdalo obálku, počet platných hlasov odovzdaných pre voľby starostu obce predstavoval 619, žalobca získal 477 platných hlasov a žalovaný 115 platných hlasov. Čas začiatku hlasovania bol 07:00 hod. a čas skončenia hlasovania bol 20:00 hod. Zápisnicu podpísali všetci jedenásti členovia okrskovej volebnej komisie bez výhrad. Prítomní boli traja pozorovatelia.

19. Zo zápisnice miestnej volebnej komisie o priebehu a výsledku hlasovania v obci Spišský Štiavnik správny súd zistil, že hlasovania sa zúčastnilo 1 275 voličov, 1 267 voličov odovzdalo obálku, počet platných hlasov odovzdaných pre voľby starostu obce predstavoval 1 222, žalobca získal 484 platných hlasov a žalovaný 614 platných hlasov. Zápisnicu podpísali všetci šiesti členovia miestnej volebnej komisie bez výhrad.

20. Správny súd konštatuje, že zo zápisníc okrskových volebných komisií a miestnej volebnej komisie vyplýva, že žalobca získal spolu 484 platných hlasov, žalovaný spolu 614 platných hlasov a rozdiel

platných hlasov medzi žalobcom a žalovaným predstavuje 130. Správny súd taktiež konštatuje, že všetci dvadsiati ôsmi členovia okrskových komisií a miestnej volebnej komisie príslušné zápisnice podpísali bez výhrad. Správnemu súdu neboli prezentované ani výhrady žiadneho zo šiestich pozorovateľov.

21. Senátom správneho súdu poverený člen senátu (§ 312h ods. 6 SSP) dňa 25. januára 2023 na Okresnom súde Poprad realizoval výsluchy svedkov navrhovaných žalobcom i žalovaným.

22. Všetci deviaty svedkovia navrhovaní žalobcom počas svojho výsluchu rovnako uviedli, že sa nachádzali pred volebnou miestnosťou v obci Spišský Štiavnik v čase okolo 19:45 hod., jeden zo svedkov pán S. J. sa v tom čase nachádzal vnútri volebnej miestnosti a hádal sa tam, na čo bolo svedkom povedané že prišli neskoro, nebolo im umožnené vstúpiť do volebnej miestnosti a v napadnutých voľbách hlasovať.

23. Pokiaľ ide o počty voličov, ktorý sa v predmetnom čase (okolo 19:45 hod.) mali nachádzať pred volebnou miestnosťou, svedok X. C. uviedol že mohlo ísť o 15 - 20 osôb a neskôr na otázku súdu uviedol, že pred ním malo stáť 15 voličov a za ním 10 voličov, svedok S. U. uviedol, že malo ísť o 15 osôb, svedok I. U. uviedol, že malo ísť o 20 osôb, svedok J. V. uviedol, že malo ísť o 30 - 40 osôb, stál 20 - 30 metrov od volebnej miestnosti a nachádzal sa tam dav 50 - 100 osôb a rovnaký počet osôb uviedol i svedok S. J., svedok K. U. uviedol, že mohlo ísť o 40 - 50 voličov avšak iba 15 ľudí malo byť poslaných preč rovnako ako osoby, ktoré k volebnej miestnosti prichádzali, svedok J. Q. uviedol, že išlo o 10 - 12 osôb a svedok S. U. uviedol, že malo ísť o 50 - 100 ľudí.

24. Pokiaľ ide o stotožnenie osoby, ktorá voličom mala oznámiť, že voľby sa ukončili, svedok X. C. a svedok S. U. uviedli, že išlo o príslušníka Policajného zboru SR, svedok N. U. uviedol, že išlo o jemu neznámu pani, svedok I. U. uviedol, že išlo o člena miestnej poriadkovej hliadky a políciu, svedok J. V. a svedok J. Q. uviedli, že išlo o predsedníčku volebnej komisie, svedok S. J. uviedol, že išlo o políciu a predsedníčku volebnej komisie, svedok K. U., že išlo o políciu a svedok S. U. nevedel odpovedať, ale nebolo mu umožnené voliť z dôvodu zatvorených dverí, avšak polícia ho od volebnej miestnosti neposlala preč.

25. Všetci svedkovia navrhovaní žalobcom okrem svedka J. V. a svedka J. Q. potvrdili, že im bolo doručené oznámenie o mieste a čase konania volieb (svedkovi N. U. otázka položená nebola a svedok S. J. vo voľbách hlasoval).

26. Svedkyňa O. S., ktorá bola zapisovateľkou okrskovej volebnej komisie vo volebnom okrsku č. 2 obce Spišský Štiavnik, uviedla, že v predmetnom čase sa pred volebnou miestnosťou nenachádzala. Uviedla, že k uzatvoreniu volebnej miestnosti došlo pred 21:00 hod., k volebnej miestnosti prišla o 20:15 hod., v tom čase sa ďalej volilo až do času približne 21:00 hod. Počas jej prítomnosti okolo 20:15 hod. voličov usmerňovala miestna poriadková služba. O účasti polície svedkyňa vedomosť nemala. Potvrdila, že všetkým voličom, ktorí chceli voliť v čase jej príchodu o 20:15 hod., bolo umožnené voliť.

27. Svedkyňa O. U., ktorá bola zapisovateľkou miestnej volebnej komisie, uviedla, že v čase okolo 20:00 hod. sa nachádzala pred volebnou miestnosťou, pred volebným okrskom 1 aj pred volebným okrskom 2 bol rad voličov, za asistencie polície, člena okrskovej volebnej komisie a miestnej občianskej hliadky bol urobený koniec radu, všetci voliči, ktorí sa v tomto rade nachádzali, či už z volebného okrsku 1 alebo 2 voliť mohli a hlasovanie prebiehalo do približne 21:00 hod. K účasti polície uviedla, že títo voličov usmerňovali aj s miestnou občianskou hliadkou.

28. Vzhľadom na zistenie správneho súdu, že pani U. a ani pani S. neboli členkami okrskových volebných komisií ani miestnej volebnej komisie, žalobca vo vzťahu k tretiemu žalobnému bodu upustil od návrhu na výsluch ním navrhovaných svedkov (pozorovateľov), s čím súhlasil správny súd i žalovaný. Správny súd poukazuje na to, že pozorovatelia, ktorých výsluch navrhol žalobca, nemali byť vypočutí k prvému ani k druhému žalobnému bodu, ale iba k tretiemu žalobnému bodu.

29. Správny súd po zistení, že pri napadnutých voľbách mohla asistovať Polícia SR, operatívne telefonicky oslovil riaditeľa obvodného oddelenia Policajného zboru Hranovnica ktorý správne mu súdu potvrdil, že v súvislosti s voľbami v obci Spišský Štiavnik Obvodné oddelenie Policajného zboru Hranovnica neevviduje žiaden podnet ani žiaden incident, o čom bol správnym súdom spísaný úradný záznam.

30. Správny súd zistil, že na webovom sídla obce Spišský Štiavnik (https://www.spisskystiavnik.sk/evt_file.php?file=677) v časti „Voľby“ je zverejnená „Informácia o podmienkach práva voliť a práva byť volený“, podľa ktorej voľby do orgánov samosprávy obcí sa konajú v sobotu 29. októbra 2022 od 7:00 hod. do 20:00 hod.

31. Zabezpečenie a vykonanie dôkazu navrhovaného žalobcom (kamerového záznamu) správny súd vzhľadom na realizované výsluchy svedkov nepovažoval za nevyhnutné na rozhodnutie vo veci (§ 119 SSP).

32. Žalobca v podaní doručenom správne mu súdu 31. januára 2023 k správne mu súdom vykonanému dokazovaniu uviedol, že sa preukázali ním tvrdené skutočnosti, že v čase pred 20:00 hod. sa pred volebnou miestnosťou nachádzala väčšia skupina voličov, ktorí chceli odovzdať svoj hlas, čo im nebolo umožnené. Uviedol, že výpovede svedkov sa líšili v tom, či išlo o 20, 30 alebo 50 osôb a v tom, kto svedkom mal oznámiť, že majú z pred volebnej miestnosti odísť, ale v konaní to nepovažoval za dôležité. Za podstatné považoval, že obyvateľom obce nebolo umožnené voliť. Svedkyne pani S. a pani U. vzhľadom na to, že ide o zamestnankyne obecného úradu Spišský Štiavnik, nepovažuje žalobca za nezaujaté osoby.

33. Žalovaný vo svojom podaní doručenom správne mu súdu 30. januára 2023 k správne mu súdom vykonanému dokazovaniu poukázal na nezrovnalosti vo výpovediach svedkov, ktorí podľa žalovaného vykresľujú jednu a tú istú situáciu odlišne, a to v podstatných detailoch.

Vybrané ustanovenia právnych predpisov, z ktorých správny súd vychádzal

Podľa čl. 30 Ústavy SR,

(1) Občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov. Cudzinci s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky majú právo voliť a byť volení do orgánov samosprávy obcí a do orgánov samosprávy vyšších územných celkov.

(2) Voľby sa musia konať v lehotách nepresahujúcich pravidelné volebné obdobie ustanovené zákonom.

(3) Volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon.

(4) Občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa čl. 31 Ústavy SR, zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

Podľa § 2 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej „zákon č. 180/2014 Z. z.“), voľby sa konajú na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním.

Podľa § 24 ods. 1 zákona č. 180/2014 Z. z., volič hlasuje v poradí, v akom sa dostavil do volebnej miestnosti. Volič hlasuje osobne, zastúpenie nie je prípustné.

Podľa § 26 zákona č. 180/2014 Z. z., za poriadok vo volebnej miestnosti zodpovedá predseda okrskovej volebnej komisie, počas jeho neprítomnosti jej podpredseda. Pokyny na zachovanie poriadku vo volebnej miestnosti a dôstojný priebeh hlasovania sú záväzné pre všetkých prítomných.

Podľa § 28 zákona č. 180/2014 Z. z., po uplynutí času určeného na hlasovanie môžu hlasovať už len tí voliči, ktorí sú vo volebnej miestnosti alebo pred ňou. Potom sa volebná miestnosť uzavrie a predseda okrskovej volebnej komisie vyhlási hlasovanie za skončené. Schránku na odloženie nepoužitých a nesprávne upravených hlasovacích lístkov uloží na osobitné miesto tak, aby bola s nimi vylúčená manipulácia.

Právne posúdenie správneho súdu

34. Správny súd, po preskúmaní správnej žaloby a v nej tvrdených skutočnostiach dospel k záveru, že nie je dôvodná. Preto ju v zmysle § 312j ods. 1 SSP jednomyseľne zamietol. Správny súd rozhodol o žalobe v lehote 90 dní odo dňa jej podania (§ 312i SSP) a bez nariadenia pojednávania (§ 312h ods. 3 SSP) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený tak na úradnej tabuli súdu ako aj na webovom sídle Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (www.nssud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 07. februára 2023 (§ 137 ods. 4 SSP).

35. Podstatou zákonnosti volieb do orgánov samosprávy obcí je uskutočnenie volieb v súlade so všetkými právnymi predpismi so silou zákona, ktoré sa týkajú volieb do orgánov samosprávy obcí (PL. ÚS 34/99).

36. V zmysle judikatúry ústavného súdu môžu byť voľby spochybnené v zásade tromi spôsobmi, a to tým, že došlo k volebnej chybe (napr. nesprávne sčítanie hlasov a iné číselné omyly), k volebnému deliktu (napr. úmyselne nesprávne sčítanie alebo iné falšovanie volieb počas ich priebehu) alebo k nepripustnému ovplyvňovaniu výsledku hlasovania (napr. oblasť nekalej volebnej súťaže a použitých prostriedkov volebnej kampane).

37. Právomoc správneho súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné sa však uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99). Inými slovami, nie každé porušenie zákona o voľbách vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také závažné porušenie zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov (PL. ÚS 73/07).

38. S ohľadom na uvedené možno konštatovať, že vo všeobecnosti musia byť splnené tri predpoklady, aby bolo možné vyhovieť volebnej žalobe:

- a. protizákonnosť, t. j. porušenie zákonov týkajúcich sa volieb,
- b. vzťah medzi touto protizákonnosťou a neplatnosťou volieb a
- c. intenzita protizákonnosti, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

39. Správny súd v tejto súvislosti poukazuje i na samotný obsah ochrany realizovanej volebným súdnictvom, ktorého podstatou je ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti (čl. 31 Ústavy SR). Cieľom ochrany slobodnej súťaže politických síl v demokratickej spoločnosti realizovanej prostredníctvom volebného súdnictva preto podľa správneho súdu nemôže byť vyhľadávanie pre výsledok volieb nevýznamných pochybení, ktoré môžu nastať prakticky pri akejkoľvek ľudskej činnosti, s následným spochybňovaním výsledku volieb, ktorý prezentuje demokratickú vôľu voličov.

40. Podstatným zistením pre správny súd je skutočnosť, že všetci dvadsiati ôsmi členovia okrskových komisií a miestnej volebnej komisie príslušné zápisnice podpísali bez výhrad a volieb v obci Spišský Štiavnik sa zúčastnilo šesť pozorovateľov. Keďže žiadna zo strán nenavrhol výsluch týchto osôb (prípadne od ich výsluchu bolo stranami upustené), správny súd konštatuje, že ani v konaní neboli žiadne výhrady členov okrskových komisií, miestnej volebnej komisie a pozorovateľov nielen tvrdené,

ale ani preukázané. Správny súd teda uzatvára, že osoby, ktoré sa volieb počas celého času ich konania zúčastňovali, za ich realizáciu zodpovedali a ich pozorovali, dôvodnosť žalobných bodov žalobcu nepotvrdili.

41. Druhým podstatným zistením pre správny súd (z hľadiska prípadného posudzovania intenzity protizákonnosti) je skutočnosť, že rozdiel platných hlasov medzi žalobcom a žalovaným predstavuje 130.

Prvý žalobný bod - voličom malo byť oznámené, že napadnuté voľby trvajú do 22:00 hod.

42. Žalobca tvrdil, že voličom malo byť členkami volebnej komisie pani S. a pani U. mylne oznámené, že napadnuté voľby trvajú do 22:00 hod., a to z dôvodu, aby voliči voliť nestihli.

43. Správnym súdom bolo zistené, že pani S. a ani pani U. neboli členkami žiadnej z okrskových volebných komisií a ani miestnej volebnej komisie. Správny súd zistil, že pani O. S. bola zapisovateľkou okrskovej volebnej komisie a pani O. U. bola zapisovateľkou miestnej volebnej komisie.

44. Výsluchom svedkov nebolo preukázané, že by k takémuto mylnému informovaniu vôbec malo dôjsť. Svedok S. U. iba uviedol, že „u nich tak hovorili“, bez identifikácie konkrétnej osoby, ktorá ho tak mala informovať a rovnako svedok J. V. a K. U. iba uviedli, že im bolo povedané, že voľby trvajú do 22:00 hod. Svedok I. U. naopak potvrdil, že jemu bolo oznámené trvanie volieb do 20:00 hod. Z uvedeného vyplýva, že dokazovaním nebolo preukázané, kto mal svedkov informovať o tom, že voľby majú trvať do 22:00 hod.

45. Správny súd výsluchom svedkov naopak zistil, že týmto bolo doručené oznámenie o mieste a čase konania volieb. Doručenie oznámenia o mieste a čase konania volieb nepotvrdili iba svedkovia J. V. a svedok J. Q..

46. Z „Informácie o podmienkach práva voliť a práva byť volený“ zverejnenej na webovom sídle obce Spišský Štiavnik vyplýva, že voliči boli o mieste a čase konania volieb (do 20:00 hod.) informovaní správne.

47. Správny súd poukazuje na to, že všetci svedkovia sa podľa ich tvrdení pred volebnou miestnosťou v obci Spišský Štiavnik nachádzali už okolo 19:45 hod. a preto sa ani prípadnou mylnou informáciou neriadili.

48. Žalobný bod je preto vzhľadom na jeho nepreukázanie nedôvodný. Keďže v prípade tohto žalobného bodu nebola správnym súdom zistená žiadna protizákonnosť, t. j. porušenie zákonov týkajúcich sa volieb, správny súd už ďalej nehodnotil ostatné predpoklady, aby bolo prípadne možné žalobe vyhovieť.

Druhý žalobný bod - v čase ku koncu volieb sa vytvorila dlhá rada, v ktorej sa nachádzalo viac ako 70 obyvateľov obce, ktorí chceli vojsť do volebnej miestnosti a odovzdať svoj hlas, čo im nebolo umožnené

49. Žalobca v tomto svojom žalobnom bode tvrdí, že určitému počtu voličov (podľa žalobcu išlo o 70 voličov) nebolo umožnené realizovať svoje volebné právo i napriek tomu, že v čase ku koncu volieb sa nachádzali v rade pred volebnou miestnosťou, chceli preto riadne odovzdať svoj hlas, čo im nemalo byť umožnené. Žalobca teda namieta porušenie ústavného práva voliť (čl. 30 ods. 3 Ústavy SR) a súvisiace porušenie § 28 zákona č. 180/2014 Z. z. vo vzťahu k skupine viac ako 70 voličov.

50. Všetci svedkovia navrhovaní žalobcom obdobnými slovami uviedli, že (1) sa nachádzali pred volebnou miestnosťou v obci Spišský Štiavnik v čase okolo 19:45 hod. (2), počuli ako jeden zo svedkov pán S. J. sa v tom čase nachádzal vnútri volebnej miestnosti a hádal sa tam, a (3) na čo im

bolo povedané že prišli neskoro, nebolo im umožnené vstúpiť do volebnej miestnosti a v napadnutých voľbách hlasovať. Výpovede svedkov sa líšili v tom, či osoby pred volebnou miestnosťou stáli v rade alebo v dave a aké bolo ich postavenie v rade/dave, čo však nie je pre dôveryhodnosť ich výpovede podľa správneho súdu relevantné.

51. Výpovede svedkov sa podstatne líšili pokiaľ ide o počet osôb, ktoré sa pred volebnou miestnosťou v čase okolo 19:45 hod. mali nachádzať a nemalo im byť umožnené voliť, pričom išlo o počty od 10 - 15 osôb (svedok J. Q., svedok S. U.) až po 50 - 100 ľudí (svedok S. U.).

52. Svedkyňa O. S. naopak uviedla, že všetkým voličom, ktorí chceli voliť v čase jej príchodu o 20:15 hod., bolo umožnené voliť a svedkyňa O. U. doplnila, že v čase okolo 20:00 hod. bol pred volebným okrskom č. 1 aj pred volebným okrskom č. 2 rad voličov, za asistencie polície, člena okrskovej volebnej komisie a miestnej občianskej hliadky bol urobený koniec radu, všetci voliči, ktorí sa v tomto rade nachádzali mohli hlasovať a hlasovanie prebiehalo do približne 21:00 hod.

53. Postup ako uviedla svedkyňa O. U. potvrdil i svedok K. U., ktorý uviedol, že mohlo ísť o 40 - 50 voličov, avšak iba 15 ľudí malo byť poslaných preč rovnako ako osoby, ktoré k volebnej miestnosti prichádzali. Svedok však uviedol, že k tomu malo dôjsť v čase okolo 19:45 hod. a nie okolo 20:00 ako uvádzala svedkyňa O. U..

54. Výpoveď svedkyne O. S. i svedkyne O. U. je v rozpore s údajom uvedeným v zápisniciach okrskovej volebnej komisie o priebehu a výsledku hlasovania vo volebnom okrsku č. 1 i č. 2, podľa ktorého čas začiatku hlasovania bol 07:00 hod. a čas skončenia hlasovania bol 20:00 hod. Správny súd však tento rozpor považuje za dôsledok administratívneho pochybenia okrskových volebných komisií, ktoré v zápisniciach neuviedli správny čas skončenia hlasovania, a toto pochybenie nemá podľa správneho súdu intenzitu ktorá by spochybňovala výsledky volieb a ktorá by odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

55. Výpovede svedkov navrhovaných žalovaným sa podstatne líšili i pokiaľ išlo o identifikáciu osoby, ktorá svedkom mala oznámiť, že im nebude umožnené hlasovať. Niektorí svedkovia uviedli, že išlo o príslušníka polície SR, iní že išlo o člena miestnej občianskej hliadky a iní, že išlo o predsedníčku volebnej komisie.

56. Správny súd konštatuje, že vzhľadom na rozpory vo výpovediach svedkov navrhovaných žalobcom a svedkov navrhovaných žalovaným ako i vzhľadom na rozpory v samotných výpovediach svedkov navrhovaných žalobcom nemá za preukázané, že došlo k porušeniu ústavného práva voliť (čl. 30 ods. 3 Ústavy SR) a súvisiacemu porušeniu § 28 zákona č. 180/2014 Z. z. v napadnutých voľbách v takom rozsahu, v akom to tvrdil žalobca. Uvedené správny súd konštatuje i vzhľadom na skutočnosť, že žiaden z pozorovateľov volieb a členov okrskových a miestnej volebnej komisie skutočnosti tvrdené žalobcom nepotvrdil.

57. Skutočnosti tvrdené žalobcom neboli potvrdené ani riaditeľom obvodného oddelenia Policajného zboru Hranovnica, ktorý správne súdu uviedol, že v súvislosti s voľbami v obci Spišský Štiavnik Obvodné oddelenie Policajného zboru Hranovnica neeviduje žiaden podnet ani žiaden incident.

58. I pokiaľ by správny súd pripustil, že istá skupina voličov subjektívne pociťuje, že im nebolo umožnené voliť za okolností tvrdených žalobcom (a teda pociťuje porušenie svojho ústavného práva voliť podľa čl. 30 ods. 3 Ústavy SR a tvrdí porušenie § 28 zákona č. 180/2014 Z. z.), vykonaným dokazovaním nemá správny súd za dostatočne preukázané, že k tomuto porušeniu skutočne došlo a to v takej intenzite, ktorá by už spochybňovala výsledky volieb a ktorá by odôvodnene vyvolávala pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov. Správny súd pripomína, že rozdiel hlasov medzi žalobcom a žalovaným predstavoval 130, čo zodpovedá viac ako 10% všetkých hlasov odovzdaných všetkým kandidátom na starostu obce Spišský Štiavnik.

59. Žalobca i pokiaľ ide o tento žalobný bod neunesol svoje dôkazné bremeno a správny súd ho nemal za preukázaný. Žalobný bod je preto vzhľadom na jeho nepreukázanie nedôvodný.

Tretí žalobný bod - členky volebnej komisie pani S. a pani U. mali viac krát opustiť volebnú miestnosť a následne sa do nej vrátiť a to z nejasných dôvodov

60. Žalobca v tomto žalobnom bode tvrdí, že členky volebnej komisie opúšťali bezdôvodne počas spočítavania hlasov volebnú miestnosť, a domnieva sa (bez konkretizácie), že došlo k ovplyvňovaniu sčítaných hlasov.

61. Správnym súdom bolo zistené, že pani S. a ani pani U. neboli členkami žiadnej z okrskových volebných komisií a ani miestnej volebnej komisie. Správny súd zistil, že pani O. S. bola zapisovateľkou okrskovej volebnej a pani O. U. bola zapisovateľkou miestnej volebnej komisie. Vzhľadom na uvedené žalobca upustil od návrhu na výsluch ním navrhovaných svedkov (pozorovateľov) k tomuto žalobnému bodu.

62. Vzhľadom na skutočnosť, že v danom prípade nešlo o členky okrskovej ani miestnej komisie a žalobca ani netvrdil, ako by malo dôjsť k ovplyvňovaniu sčítaných hlasov, a nebolo v tejto súvislosti ani navrhované žiadne dokazovanie, správny súd žalobný bod bez ďalšieho považuje za nedôvodný.

Záver a trový konania

63. S poukazom na vyššie uvedené správny súd žalobu zamietol, pretože na základe výsledkov vykonaného dokazovania nie je možné uvažovať o dôvodnosti žalobných bodov žalobcu, ktorými spochybňoval zákonnosť volieb na starostu obce Spišský Štiavnik. V kontexte prvého a druhého žalobného bodu nebolo dostatočne preukázané, že by došlo k protizákonnosti a taktiež absentoval predpoklad dostatočnej intenzity protizákonnosti, i pokiaľ by došlo k jej preukázaniu. V treťom žalobnom bode nebola protizákonnosť ani tvrdená a ani preukázaná.

64. O trovách konania rozhodol súd podľa jeho výsledku. Zamietnutie žaloby znamená úspech žalovaného v konaní, ktorému priznal mu voči neúspešnému žalobcovi právo na ich úplnú náhradu. Postupoval pritom podľa prvej vety ustanovenia § 168 SSP, ktoré umožňuje priznať žalovanému právo na náhradu trov len vtedy, ak to možno spravodlivo požadovať. Toto ustanovenie je však primárne určené na rozhodovanie o náhrade trov konania orgánu verejnej správy, ktorý v správnom súdnictve vystupuje v postavení žalovaného. Konanie vo volebných veciach (o žalobách proti neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy) však vykazuje určité znaky kontradiktórnosti konania, ktoré sú skôr typické pre civilné sporové konanie (účastníci konania sú súkromné subjekty (§ 312c, § 312d SSP), nie správne orgány či subjekty v podobnom postavení). Ak úspešnému žalovanému vznikli v konaní dôvodne vynaložené trový, možno považovať podmienku spravodlivého požadovania ich náhrady voči žalobcovi za splnenú.

65. Otázkou vzniku trov a dôvodnosti ich vynaloženia posúdi asistent sudcu Najvyššieho správneho súdu, ktorý v zmysle § 175 ods. 2 SSP rozhodne o výške náhrady trov osobitným uznesením.

66. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky prijal toto rozhodnutie jednomyselne (§ 139 ods. 4 SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok n i e j e prípustný.

